

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒ.ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 270/2000

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους

Τμήμα Β΄

Συνεδρίαση της 26^{ης} Απριλίου 2000

Σύνθεση

Προεδρεύων: Κ.Βολτής, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Σύμβουλοι: Θ.Ρεντζεπέρης, Γ. Κατράνης, Ν.Μαυρίκας,
Χ.Θωμόπουλος, Σ. Παπαγεωργακόπουλος
Δ.Β. Αναστασόπουλος,

Εισηγητής: Δ.Β. Αναστασόπουλος, Νομικός Σύμβουλος

Το Τμήμα συνεδρίασε ως άνω, προκειμένου να γνωμοδοτήσει επί του με αριθ. 7542/3017/23.3.2000 ερωτήματος του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων - Γενική Δ/ση Πολεοδομίας, Δ/ση Πολεοδομικού Σχεδιασμού.

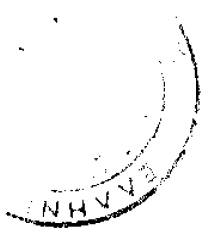

Περίληψη Ερωτήματος:

Ποία η έννοια του όρου «κτίρια κοινής ωφελείας» του άρθρου 26 ν.1337/83 και αν η ανέγερση κτιρίου βιβλιοθήκης και Κέντρου Εφαρμοσμένων Τεχνών του Αμερικανικού Κολλεγίου «ΑΝΑΤΟΛΙΑ» Θεσ/κης, υπάγεται στην παραπάνω κατηγορία.

Επί του παραπάνω ερωτήματος το Τμήμα, αφού άκουσε τον Εισηγητή και μετά διαλογική συζήτηση, γνωμοδοτεί ως ακολούθως:

1. Στο άρθρο 26 του Ν.1337/1983 (ΦΕΚ 33 Α'), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 13 του άρθρου 8 του Ν.1512/1985 (ΦΕΚ 4Α') και την παρ. 1 του άρθρου 29 του Ν.2224/1994 (ΦΕΚ 114 Α') ορίζεται, ότι «Με απόφαση που εκδίδεται από τον Υπουργό Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, κατά τις διατάξεις του Ν.Δ. από 17.7/16.8.1923 «περί σχεδίων πόλεων κ.λ.π.», μπορεί να εγκρίνεται τοπικό ρυμοτομικό σχέδιο εκτός των εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923, για τον καθορισμό χώρων για την ανέγερση κτιρίων δημόσιων και δημοτικών σκοπών και γενικά κτιρίων κοινής ωφελείας καθώς και για την εκτέλεση επείγοντων στεγαστικών κρατικών προγραμμάτων και επείγοντων στεγαστικών προγραμμάτων του Ο.Ε.Κ., της ΔΕΠΟΣ και της ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ και να ορίζονται γενικώς οι όροι και περιορισμοί δόμησής τους. Η απόκτηση των ανωτέρω χώρων

γίνεται με μέριμνα και δαπάνες των οικείων φορέων, είτε με ελεύθερη συναλλαγή, είτε με αναγκαστική απαλλοτρίωση κατά τις κείμενες διατάξεις....».

Ο σκοπός της ρύθμισης αυτής, όπως προκύπτει από την Εισηγητική έκθεση του νόμου, συνίσταται στη διευκόλυνση ανέγερσης κτιρίων δημόσιων και κοινωφελών σκοπών, τα οποία, μετά το ν.947/79, «δεν μπορούν να δομηθούν είτε γιατί εμπλέκονται στις πολύ χρονοβόρες διαδικασίες του παραπάνω νόμου, είτε γιατί είναι αδύνατο να εγκατασταθούν κατά τις διατάξεις αυτές».

Κατά τη σαφή διατύπωση της παραπάνω διάταξης, ο νομοθέτης δεν περιορίστηκε στα κτίρια δημόσιων ή δημοτικών σκοπών, αλλά συμπεριέλαβε τα εν γένει κτίρια κοινής ωφελείας, ήτοι αυτά που εξυπηρετούν κοινωφελείς σκοπούς, οι οποίοι μπορεί να εκπληρώνονται και από ιδιωτικούς φορείς, με κτίρια που ανήκουν σε αυτούς (ενδεικτικά Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 257/99, 424/96, κλπ, Γεωργιάδης - Σταθόπουλος - άρθρα 966-971, Δαγτόγλου Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, 1984, άρθρ. 1220, 1221 κλπ).

Ως προς την έννοια του «κοινωφελούς σκοπού», παρατηρείται ότι, από τη διατύπωση και το σκοπό του άρθρου 26 του Ν.1337/83, σε συνδυασμό και με το άρθρο 1 του ΑΝ 2039/1939 «περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των νόμων περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών», κατά το οποίο, κοινωφελής σκοπός είναι, «κατ'αντίθεσιν προς τον ιδιωτικόν, πας κρατικός, θρησκευτικός, φιλανθρωπικός εν γένει δε επωφελής εις το

κοινόν εν όλω ή εν μέρει σκοπός», προκύπτει ότι η έννοια των κτιρίων κοινής ωφέλειας ή κοινωφελών σκοπών συνίσταται στην από τον αντίστοιχο φορέα άμεση εξυπηρέτηση με το συγκεκριμένο κτίριο όχι ορισμένου κύκλου προσώπων, όπως είναι τα μέλη κάποιου σωματείου, αλλά του κοινού γενικά, ήτοι στη θεραπεία γενικότερων αναγκών του κοινωνικού συνόλου, πράγμα που συμβαίνει όταν η παρεχόμενη από το φορέα ωφελιμότητα αφορά ευρύτερο αριθμό προσώπων, όχι όμως αναγκαίως το σύνολο των κατοίκων του Κράτους αλλά και τμήμα αυτών. Η ωφελιμότητα δε αυτή, που μπορεί να αφορά και μέρος, πάντως σημαντικό, των σκοπών του φορέα και του προορισμού του κτιρίου, δεν περιορίζεται στις αναφερόμενες στο άρθρο 1 του ΑΝ 2039/1939 περιπτώσεις, αλλά καλύπτει κάθε ανάγκη του κοινού, υλική ή ηθική, ήτοι μπορεί γενικά να αποβλέπει στην εξυπηρέτηση, την περίθαλψη, την τέρψη, τη σωματική αγωγή, την καλλιέργεια και προαγωγή στην επιστήμη και τέχνη κ.λ.π. των παιδιών. Πάντως η παρεχόμενη από τον αντίστοιχο φορέα με το συγκεκριμένο κτίριο πιο πάνω εξυπηρέτηση του κοινού δεν μπορεί να αποβλέπει αποκλειστικά στη δημιουργία και λειτουργία οικονομικής επιχείρησης που αποσκοπεί στην επίτευξη χρηματικού κέρδους, αλλά δεν είναι ασυμβίβαστη και με την καταβολή κάποιου οικονομικού ^{αντιτίμου} από το κοινό για την παρεχόμενη σ' αυτό εξυπηρέτηση, η οποία μπορεί να παρέχεται τόσο από δημόσιο όσο και από ιδιωτικό φορέα. (βλ. Γνωμ. Ν. Σ.Κ. 424/1996).

2. Από το Καταστατικό του Σωματείου με την επωνυμία «Έφοροι του Κολλεγίου Ανατόλια» (άρθρο 1 καταστατικού), που εδρεύει στις ΗΠΑ

και εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα το 1949 και λειτουργεί μέχρι σήμερα, προκύπτουν τα εξής:

Άρθρο 2: «Οι σκοποί του σωματείου είναι:

«Η διατήρηση ιδρύματος για την εκπαίδευση νέων ανδρών και γυναικών.

«Η άσκηση άλλων δραστηριοτήτων και προγραμμάτων για την προώθηση των παραπάνω σκοπών, όπως αυτές ορίζονται από τους Γενικούς Νόμους της Μασαχουσέτης, κεφάλαιο 180 και περιγράφονται στο άρθρο 501 (γ) (3) του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος και «Η άσκηση μη κερδοσκοπικών και κοινωφελών δραστηριοτήτων».

Άρθρο 3: «Το σωματείο δεν έχει μέλη»

Άρθρο 4: «Το σωματείο για την προώθηση των σκοπών του, έχει τις ακόλουθες εξουσίες:

« α

« β

« γ) να κάνει δωρεές, ασχέτως προς το συμφέρον του σωματείου, για το κοινό όφελος, στην κοινότητα, στο νοσοκομείο, για φιλανθρωπικούς, θρησκευτικούς, εκπαιδευτικούς, επιστημονικούς ή παρεμφερείς σκοπούς, καθώς και σε καιρό πολέμου ή άλλης κατάστασης εθνικής ανάγκης, με τον όρο, ότι, εφόσον το σωματείο απαλλάσσεται από ομοσπονδιακό φόρο εισοδήματος σύμφωνα με το Άρθρο 501 (γ) (3) του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, δεν θα αποδίδει εισφορές για άλλους σκοπούς πέραν από θρησκευτικούς, φιλανθρωπικούς, επιστημονικούς, λογοτεχνικούς ή εκπαιδευτικούς καθώς και για την πρόληψη της βίας προς τα παιδιά ή τα ζώα...

Εξάλλου, από το άρθρο 1 του ΝΔ 1256/1949 (ΦΕΚ 296 Α) ορίζεται, ότι:
 «Άρθρ. 1. Το Αμερικανικόν Συμβούλιον Εθελοντικών Οργανώσεων, αποτελούμενον εξ εκπαιδευτικών, φιλανθρωπικών και υγειονομικών οργανώσεων, μη κερδοσκοπικών, συντηρουμένων κυρίως δι' ιδιωτικών εισφορών εξ Αμερικής, και των οποίων σκοπός είναι να συνδράμη τον Ελληνικόν Λαόν, αποτελεί κλάδον του εν Νέα Υόρκη εδρεύοντος Αμερικανικού Συμβουλίου Εθελοντικών Οργανώσεων. Αι συγκροτούσαι το εν λόγω Συμβούλιον Οργανώσεις ως μέλη αυτού είναι αι κάτωθι: 1) Αμερικανική Γεωργική Σχολή Θεσσαλονίκης, 2) 5 Κολλέγιον Ανατολής Θεσσαλονίκης».

Από τα παραπάνω, προκύπτει ότι το άνω Σωματείο, είναι μη κερδοσκοπικό με δραστηριότητες που κυρίως εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς σκοπούς.

3. Μέσα στα πλαίσια της παρεχομένης εκπαίδευσης και άσκησης κοινωφελών δραστηριοτήτων, διαθέτει δύο γυμνάσια και δύο λύκεια, και τμήμα ανώτερων σπουδών, παρέχοντας αντίστοιχους τίτλους, ενώ οι μαθητές του συμμετέχουν σε πάσης φύσεως δραστηριότητες (μουσικές, λογοτεχνικές, επιστημονικές, αθλητικές). Διαθέτει τρία όμορα γήπεδα, εμβαδού περίπου 170 στρεμμάτων, και κτιριακό συγκρότημα που περιλαμβάνει κτίριο βιβλιοθήκης με 120 θέσεις αναγνωστηρίου, αμφιθέατρο 70 θέσεων με οπτικοακουστικό εξοπλισμό, αίθουσα σεμιναρίων, εκθεσιακό χώρο, οικοτροφείο, κουζίνα-τραπεζαρία για 500 άτομα, κλειστό γυμναστήριο 900 θέσεων, δέκα υπαίθρια γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ, βόλλεϋ, τένις, ορθόδοξο παρεκκλήσι, τέσσερις αίθουσες διαλέξεων και θεατρικών εκδηλώσεων, εργαστήρια φυσικής,

χημείας, βιολογίας, κλπ. Οι εγκαταστάσεις του αυτές, όπως βεβαιώνεται και από αρμόδιες κρατικές Αρχές, παραχωρούνται δωρεάν σε διάφορες κοινωνικές ομάδες και εξυπηρετούν γενικώτερα το ευρύτερο κοινό. Ήδη, με το ζητούμενο τοπικό ρυμοτομικό ~~εξοπλισμό~~ η βελτίωση των παραπάνω εγκαταστάσεων με την ανέγερση στις γηπεδικές του εκτάσεις δύο νέων κτιρίων, ήτοι μιας υπερσύγχρονης βιβλιοθήκης 4000 μ² και ενός κέντρου εφηρμοσμένων τεχνών 4000 μ² (θέατρο, αίθουσα συναυλιών κλπ). Τα κτίρια αυτά θα ευρισκονται εγγύς της περιφερειακής οδού, με ευχερή πρόσβαση στους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής, και θα χρησιμοποιούνται για κοινωφελείς σκοπούς, ως συμβαίνει και με τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις.

4. Κατόπιν των προαναφερθέντων, το τμήμα ομόφωνα γνωμοδοτεί, ότι τα κτίρια στα οποία αφορά το ερώτημα, υπάγονται στο άρθρο 26 του Ν.1337/1983, αφού με αυτά το μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ως άνω σωματείο, μέσα στα πλαίσια των προβλεπομένων από το καταστατικό του σκοπών, θα εξυπηρετεί ανάγκες όχι ορισμένου κύκλου προσώπων (μελών αυτού) – εφόσον κατά το καταστατικό του δεν έχει μέλη – αλλά του ευρύτερου κοινού, στο οποίο θα παρασχεθεί η δυνατότητα να χρησιμοποιεί και τα προαναφερθέντα κτίρια για διάφορες, μορφωτικού και πολιτιστικού χαρακτήρα, εκδηλώσεις (μουσικές, επιμορφωτικές, αθλητικές, φεστιβάλ, συνέδρια κτλ.). Συνεπώς, είναι

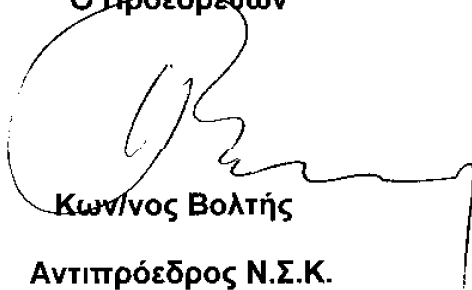

δυνατή η έγκριση τοπικού ρυμοτομικού σχεδίου.

ΕΘΕΩΡΗΘΗ

Αθήνα, 1/6/2000

Ο Προεδρεύων

Κωνίνος Βολτής
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Δημ. Β. Αγοστόπουλος

Νομικός Σύμβουλος Ν.Σ.Κ.